

Omgaan met patiënten met verlaagd bewustzijn

Help mij oriënteren

Vertel je naam, je functie, waar we zijn, de dag en de tijd.

Zeg wat je gaat doen

Vertel hardop wat je van plan bent om te gaan doen.

Geef mij de tijd om te reageren

Wacht even nadat je iets hebt gezegd of gedaan. Mijn reactie kan wat langer duren. Geef één prikkel tegelijk.

Geef mij betekenisvolle prikkels

Gebruik bekende muziek, foto's, vertrouwde geuren of praat over gedeelde herinneringen. Voer samen taken uit die nuttig zijn (bijv. zorg).

Benoem wat je ziet dat ik doe

Als ik beweeg of kijk, vertel dan wat je ziet. Bijvoorbeeld: "Ik zie dat je naar mij kijkt."

Help mij als ik oncomfortabel ben

Als ik zweet, mijn gezicht vertrekt of ik een snelle hartslag of ademhaling heb, voel ik mij misschien niet prettig. Kijk of een andere houding mij comfortabeler maakt of dat ik andere zorg nodig heb.

Gun mij rust

Wissel rust en prikkels af volgens het dagschema dat op de kamer hangt. Rust betekent helemaal geen prikkels (geen radio, geen TV, geen gesprekken etc.).

Praat met mij, niet over mij

Spreek mij rechtstreeks aan als je praat. Voer andere gesprekken buiten de kamer.

Erasmus MC

Expertisenetwerk
Ernstig Niet-aangeboren
hersensletsel na coma

Meer informatie over zorgprogramma's
voor patiënten met verlaagd bewustzijn?
Scan de QR code.

Of ga naar eennacoma.nl

